

живання. По суті, діаспора будує свою Україну поза межами самої України, накопичуючи значний потенціал у всіх сферах: політиці, економіці, культурі, праві, виконуючи функцію своєрідних форпостів України за кордоном. Для розбудови демократичної заможної України та для утвердження її позитивного образу необхідна синергія, яку можна досягти, поєднуючи капітал знань та можливостей українських громад як в Україні, так і поза її межами.

Раніше ми сприймали українську діаспору, насамперед, як джерело досвіду, знань, інвестицій, навіть культурних надбань. Проте роль діаспори змінюється, так само як і змінюються завдання України. Сьогодні мова повинна йти про двосторонній обмін ресурсами, знаннями та досвідом. У зв'язку з тим, що зі зміною історичних обставин змінюється характер стосунків України та діаспори, з'являються нові завдання, функції, виникла потреба у проведенні наукової конференції, як однієї з форм консолідації світового українства, яка покликана виявити проблеми та окреслити шляхи їх розв'язку для обґрунтування тих змін, які необхідні для розробки концепції співпраці України та діаспори.

Діаспора відкриває для себе Україну. Але й Україна повинна відкрити для себе діаспору. Вже віддавна у нас існує певний стереотип про таких собі багатих і заможних людей на Заході, які дають гроші. Суспільство мусить пізнати істинну суть закордонного українства як західного, так і східного, мільйонів "малих українців", які щоденно творять великі справи для нас, тих, хто має щастя жити на рідній землі. І може тоді ми глянемо іншими очима на наші діла і зрозуміємо, що Україна у нас одна.

Ірина Гладун, Ірина Ключковська

*Міжнародний інститут освіти, культури та зв'язків з діаспорою
Національного університету "Львівська політехніка"*

Львів

ДІЯЛЬНІСТЬ МІЖНАРОДНОГО ІНСТИТУТУ ОСВІТИ, КУЛЬТУРИ ТА ЗВ'ЯЗКІВ З ДІАСПОРОЮ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ "ЛЬВІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА": СПІВПРАЦЯ З ЗАКОРДОННИМ УКРАЇНСТВОМ

Міжнародний інститут освіти, культури та зв'язків з діаспорою Національного університету "Львівська політехніка" (МІОК) реалізовує різні форми і методи координації міжосвітянських стосунків та міжнародних зв'язків з питань науки, освіти, сприяє організації різноманітних форм контактів із закордонним українством, зокрема з розвитку українського шкільництва, відродження національної культури тощо.

Трансформаційні процеси, які відбулися в середовищі української діаспори, що були викликані рядом причин і, в першу чергу, проголошенням незалежності нашої держави, зумовили зміну завдань та форм роботи у західній діаспорі, яка, як відомо, має давню історію, є добре організована та володіє значним фінансовим забезпеченням. На противагу їй, східна діаспора, яка постала внаслідок виникнення нових незалежних держав на пострадянському просторі, потребує особливої уваги та підтримки з боку історичної батьківщини? оскільки знаходиться на стадії структуризації та розвитку. Тому нашим пріоритетом ми обрали роботу, спрямовану на допомогу українським громадам східної діаспори, розглядаючи її як потужний фактор впливу у країнах проживання.

У рамках співпраці зі східною діаспорою інститутом організуються регулярні зустрічі з представниками культурно-освітніх товариств діаспори (Казахстан, Томськ, Єкатеринбург, Нижнекамськ, Молдова, Придністров'я тощо); надається допомога для укомплектування бібліотек освітніх закладів, громадських організацій матеріалами з історії та мистецтва України? біографічними документами про видатних українців, різноманітною україномовною літературою та підручниками, методичними посібниками, сценаріями до релігійних та державних свят (Нижнекамськ, Москва, Башкортостан, Марій-Ел, Набережні Човни, Волгоград, Тольятті, Дмитровград, Казань (РФ)).

За сприяння керівництва Національного університету “Львівська політехніка” делегація, до складу якої увійшли співробітники Міжнародного інституту та студенти фольклорної групи Львівської політехніки, взяла участь у I Міжрегіональному фестивалі українців Поволзького Федерального округу Російської Федерації “Калинові грона Поволжя” з нагоди 10-ї річниці від дня заснування українського товариства “Вербиченька”, з яким наш Інститут співпрацює вже 10 років. Делегація Інституту єдина представляла Україну на фестивалі українців Росії (7-10 жовтня 2005 р.). Наші ідеї знайшли вдячний ґрунт серед учасників фестивалю і були зреалізовані на круглому столі, ініціатором якого виступила наша делегація, де було визначено шляхи підтримки діяльності молодіжного крила українських громад Поволжя та створено з цією метою координаційну раду.

У галузі культури діяльність Інституту полягає в реалізації різних заходів, в т.ч. спільних із діаспорою проєктів. Наша установа виступає організатором та учасником презентації наукових праць та художніх мистецьких творів, які започатковані автором проєкту Ігорем Калинцем, лауреатом Національної премії України імені Тараса Шевченка з метою висвітлення діяльності представників української діаспори, які самовіддано працюють на утвердження позитивного іміджу держави Україна у міжнародній спільноті, а також ми оголошуємо щорічні конкурси для української молоді в діаспорі (східній і західній)

на теми української історії, мови, літератури, мистецтва, культури тощо. На 2006 р. з нагоди 150-літньої річниці від дня народження Івана Франка оголошений конкурс “Я син народу, що вгору йде” або “Що я можу, хочу, повинен сказати про час, життя і творчість І. Франка”. Окрім цього інститут є співзасновником премії літературного конкурсу Богдана-Ігоря Антонича для обдарованої української молоді “Привітання життя” (голова журі Ігор Калинець).

Інститутом розроблено власну концепцію співпраці України та діаспори, яку представлено на ряді міжнародних наукових конференцій з питань діаспори та Зборах Української Всесвітньої Координаційної Ради. У результаті представленої концепції та неодноразових переговорів з представниками державних та громадських структур України окремі пункти діяльності нашого Інституту вперше включені Кабінетом Міністрів України у Державну програму “Закордонне українство на період до 2010 року” зокрема:

Готувати та регулярно (раз на два роки) проводити на базі Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою Національного університету “Львівська політехніка” (м. Львів) міжнародні конференції: “Діаспора як чинник утвердження держави Україна у міжнародній спільноті” та “Українська діаспора у світових цивілізаційних процесах”.

Забезпечити фахове стажування в Україні викладачів української мови, літератури, історії та культури зарубіжних освітніх закладів, зокрема:

Започаткувати курси ділової української мови для представників української діаспори;

Організувати постійно діючі навчально-практичні семінари з підготовки та перепідготовки науково-педагогічних кадрів з українознавчих дисциплін для вищих навчальних закладів за кордоном, пунктів навчання, недільних шкіл, класів та інших освітніх закладів;

Практикувати обмін викладачами української мови між столичними та обласними навчальними закладами в Україні та прикордонними областями.

У рамках виконання державної програми “Закордонне українство на період до 2010 року” інститут провів 8-10 березня цього року Першу міжнародну наукову конференцію “Діаспора як чинник утвердження держави Україна у міжнародній спільноті”. Конференція має великий резонанс у нашому суспільстві та серед громадян світового українства і дістала назву “Малого форуму українців”. Участь у ній взяло участь 245 осіб з понад 20 країн світу. На пленарних та 15 секційних засіданнях з доповідями виступило понад 170 учасників, серед яких представники українських громадських, культурно-освітніх організацій, науковці, духовенство, політики, представники міністерств, відомств, вищих навчальних закладів, бізнесмени.

Враховуючи величезну роль українського зарубіжжя в утвердженні

держави Україна у міжнародній спільноті та той факт, що закордонне українство є важливим демографічним, інтелектуальним, соціально-культурним та інформаційним ресурсом України, а також те, що Українська держава зобов'язана відстоювати права та всіляко підтримувати як зарубіжних українців, так і громадян України, які тимчасово знаходяться за її межами, була прийнята ухвала конференції зі зверненнями до Президента та в різні державні органи України. Важливим завданням для себе вбачаємо відслідкувати і тримати на контролі втілення в життя пунктів ухвали, щоб вони реально запрацювали, а не залишалися лише на папері. Адже успіх конференцій повинен полягати в тому, щоб теоретичні положення реалізовувалися в конкретні та ефективні результати.

Цього року інститут започатковує новий проєкт під назвою “Відкриємо для України українську діаспору”. Концепція та програма проєкту створені в контексті державної політики України? спрямованої на підтримку та консолідацію світового українства, а також в рамках державної програми “Закордонне українство на період до 2010 року”. Виходимо з того, що для збереження належного функціонування національних меншин необхідні три складові: організованість і активність самої громади; відповідна законодавча база країни проживання; підтримка з боку історичної батьківщини, і що третя складова помітно впливає на дві перші. Організованість і активність української громади зумовлена багатьма чинниками, важливе значення серед яких мають постійні контакти з історичною батьківщиною, оцінка діяльності громади, що виступає потужним мотиваційним фактором функціонування діаспорних структур.

У зв'язку з цим, вбачаємо за необхідне багатостороннє наповнення започаткованого нами проєкту. Окрім питань, пов'язаних з дослідженнями діаспори на науковому рівні, вивченням та тлумаченням процесів, які відбуваються в середовищі закордонних українців, вивченням економічного, історичного, політичного та етнокультурного аспектів, на нашу думку, не менш важливим є представити для широкої громадськості України діяльність українців за кордоном та зламати таким чином усталені стереотипи про діаспору, зокрема західну, які не лише спотворюють істинне значення роботи наших співвітчизників, але й не дають належним чином використати величезний потенціал для розбудови нашої держави та для утвердження її позитивного образу у світі.